

Organizace:	Základní škola a Mateřská škola Panenské Břežany, okres Praha - východ
IČO	70996059
Spisový znak: ZSMPB-61/2026	Skartační znak: 1.2.5. / A5
Název:	ŠVP – Školní družina
Směrnice číslo:	
Účinnost od:	23.2.2026
Místo a datum vydání:	Panenské Břežany 23.2.2026
Vydal:	Mgr. Pavla Pristášová, ředitelka školy
Vydal: (podpis)	
	<i>Tento ŠVP ŠD nahrazuje všechny předcházející dokumenty týkající se daného předmětu. Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást</i>

Obecné informace - účastníci školní družiny jsou vždy žáky naší školy (dále jen žáci)**Počet oddělení:** 1**Kapacita:** 30 žáků**Věk žáků:** 6 - 10 let (1. – 4. ročník ZŠ)**Provoz ŠD:** 7,00 – 8,00 hodin a 12,00 – 16,30 hodin

Školní družina je zřízena dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a řídí se dle vyhlášky MŠMT č. 74/ 2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky.

Školní družina realizuje výchovu vzdělávání a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných denních nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti ŠD, umožňuje žákům přípravu na vyučování. Práce ŠD je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka, umožňují účastníkům seberealizaci a kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových a jiných dovedností. Jde o řízené kolektivní nebo individuální činnosti, organizované nebo spontánní aktivity.

1. Školní družina (charakteristika, umístění, vybavení)

Školní družina je součástí základní školy, nachází se v 1. patře budovy, provoz zajišťuje 1 vychovatelka.

Oddělení tvoří děti z 1. - 4. ročníku o celkové kapacitě 30 dětí.

Aktivity školní družiny zaměřujeme na odpočinkové, zájmové a rekreační. Zařazujeme činnosti, při nichž děti relaxují, regenerují své síly, rozvíjejí zručnost, dovednost, fyzickou zdatnost a prohlubují své znalosti. Úzce spolupracujeme se školou a třídními učiteli, v některých případech i s mateřskou školou.

Ke své každodenní činnosti využívá školní družina prostory 1. a 2. třídy, která je zařízena jako herna. Ve třídě je v části místnosti koberec, zařízena je školním nábytkem, vybavena je notebookem připojeným k interaktivní tabuli, DVD, magnetofonem s CD přehrávačem. Herna je určena pro kolektivní hry, relaxaci po vyučování, zájmové činnosti výtvarné i pracovní. Pro zájmovou činnost využíváme i školní hřiště.

Materiální podmínky jsou vyhovující. Dle možností během školního roku průběžně doplňujeme zásobu her, sportovních potřeb a pomůcek na výtvarnou výchovu – především jako vánoční dárky. Pitný režim je zajištěn.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v ŠD ve spolupráci se školským poradenským pracovištěm poskytována nezbytná podpůrná opatření.

2. Personální podmínky**Vychovatelka ŠD:**

Vychovatelka je iniciátorkou a průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje, přímo nebo nepřímo řídí a hodnotí.

Má zájem o svůj odborný růst, dále se vzdělává. Specializuje se především na činnosti: tělovýchovné, hudebně-pohybové, rukodělné, výtvarné.

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času – ovlivňování volného času dětí nabídkou alternativních aktivit, pomůcek, her. Důležitý je požadavek dobrovolnosti, zájmovosti, aktivity, pestrosti a přitažlivosti.

Vychovatelka motivuje, přímo nebo nepřímo řídí činnosti dítěte. Rozvíjí sociální kompetence důležité pro další rozvoj dítěte. Probouzí v dětech aktivní zájem o okolí, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost dítěte, fantazii, touhu objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládne.

3. Cíle ŠVP

Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Především:

- vést děti ke zdravému životnímu stylu (odpovědnost za svou osobu, své zdraví, správné návyky při stolování, pitný režim, dodržování osobní hygieny, posilování tělesné zdatnosti, rozvíjení citové stránky osobnosti)
- posilovat komunikační dovednosti dětí (kultivace slovního projevu, rozvoj slovní zásoby, schopnost vyjádřit se – naslouchat, uplatnit se v kolektivu)
- probouzet v dětech kladný přístup ke škole a vzdělání
- rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- získávat a uplatňovat znalosti o životním prostředí
- dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, šikana, kyberšikana, vandalismus, násilné chování)
- zlepšení podmínek pro činnost školní družiny

4. SWOT analýza

Silné stránky:

Pedagogická praxe, spolupráce se školou – rozvoj environmentální výchovy (sběr starého papíru, víčka od plastových lahví, třídění odpadu), individuální přístup k dětem (malý počet).

Slabé stránky:

Zapomnětlivost dětí, ztrácení oděvů, pomůcek, neukázněnost, nepořádnost – snažíme se zlepšit.

Příležitosti:

Zájmová činnost – i méně nadané děti mohou objevit své silné stránky, výrazněji prezentovat výsledky práce školní družiny. Rozdílnost od doby vyučování – možnost kladně se projevit mají i slabší žáci.

Rizika:

Časová rozdílnost při nástupu dětí po vyučování do ŠD (rozdílná doba vyučování), zaměňování školní družiny za sociální zařízení a „odkladiště dětí“.

5. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou utvářeny v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Proplínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1) Kompetence k učení

- dokáže hodnotit své výkony
- schopnost používat zdroje informací (Internet, encyklopedie, média)

2) Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů, které jsou motivací při řešení logických postupů
- chápe, že vyhýbání se problémů nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná rozhodnutí

3) Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, vhodně vyjadřuje myšlenky, odpovědi na otázky i své pocity
- bez ostychu komunikuje s vrstevníky i dospělými
- umí řešit konflikty

4) Kompetence sociální a interpersonální

- rozpozná vhodné a nevhodné chování
- vnímá nespravedlnost, agresivitu a šikanu
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi

5) Kompetence činnostní a občanské

- dokáže plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- uvědomuje si práva a povinnosti
- dbá na zdraví své i druhých

6) Kompetence trávení volného času

- dítě si umí vybrat zájmovou činnost dle vlastních dispozic
- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- dokáže odmítnout nevhodnou nabídku k využití volného času

6. Oblasti vzdělávacího programu

Rozvíjí svou osobnost po stránce poznání, vybavují se sociálními, mravními a duchovními hodnotami, jak pro osobní, tak pro společenský život. Jde o nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování výrazně odlišnými prostředky, specifickými pro činnost školní družiny.;

Člověk a jeho svět (místo, kde žijeme):

- vycházky do okolí školy, cesta do školy
- pozitivní vztah ke škole, rodině, dospělým
- náš domov, důležitá místa v obci
- dopravní výchova

Lidé kolem nás:

- rodina a příbuzenské vztahy
- vztahy mezi dětmi (tolerance, soucítění, úcta)
- osvojení zásad společenského chování
- práva a povinnosti (principy demokracie)

Lidé a čas:

- náš denní režim a jeho dodržování
- putování časem (historie a současnost)
- pověsti, tradice, zvyky
- návštěva knihovny

Člověk a příroda (rozmanitosti přírody):

- živá a neživá příroda /vycházky do přírody
- roční období
- ochrana přírody a životního prostředí - třídění odpadu
- environmentální výchova
- člověk v přírodě (pozitivní a negativní vlivy)

Člověk a zdraví (péče o zdraví):

- poznáváme své tělo
- prevence chorob, nemocí, úrazů
- pobyt v přírodě
- zdravý jídelníček
- relaxační cvičení

Umění a kultura:

Činnosti výtvarné, pracovní a dramatické rozvíjíme v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Používáme nekonvenční výtvarné techniky, tradiční i netradiční materiály pro pracovní aktivity. Učíme děti vnímat kulturu stolování, oblékání, umění vyjádřit se slovem, gestem, mimikou. Pořádáme výstavy prací dětí na chodbách, zdobíme družinovou třídu, podílíme se na velikonoční a vánoční výstavě, vyrábíme dárky pro budoucí prvňáčky a pro děti z mateřské školky.

Činnosti hudebně pohybové rozvíjejí u dětí rytmus, tempo, dynamiku, melodii, hudebnost. Podporují tvůrčí fantazii dětí v improvizovaném projevu, spojují hudbu s pohybem. Pravidelně se připravujeme na taneční soutěž, vystupujeme na akcích pro důchodce a na vítání občánků. Velkou měrou se podílíme na přípravě Zahradní slavnosti na konci školního roku.

7. Provoz ŠD

- Pondělí až pátek 7,00 – 8,00 hodin a 12,00 – 16,30 hodin.
- Žáci se scházejí před začátkem a po skončení vyučování v 1. patře (ve třídě ŠD).

8. Formy vzdělávání

Čas, který děti tráví ve školní družině, využívají k rozvíjení svých zájmů a schopností. Program je sestavován podle měsíčních plánů jednotlivých oddělení a zahrnuje širokou škálu činností.

Výchovné působení vychovatelek vychází z principů pedagogiky volného času. Základem je seberealizace, dobrovolnost, samostatnost a pestrost činností, které mají být pro děti zajímavé a přitažlivé.

Pravidelné činnosti

Pravidelná činnost je dána měsíční skladbou zaměstnání, kterou si vychovatelka vytvoří dle věkového složení žáků oddělení školní družiny.

Spontánní činnosti

Mezi spontánní činnosti patří kreativní dílna, čtenářský koutek, taneční koutek, stavebnice a puzzle, volná hra na hřišti.

Příležitostné činnosti

- akce se školní družinou – besedy, vystoupení, zájmové programy, soutěže

Odpočinková činnost

Žáci se při této činnosti věnují relaxaci a odpočinku po obědě a po vyučování formou odpočinku na koberci nebo formou společných her, rozhovory s dětmi o prožitém víkendu a činnostech ve volném čase, poslech pohádek přehrávaných na CD/DVD, četba

Rekreační činnost/Tělovýchovná činnost

- využití stolních her, hraček, stavebnic
- kolektivní hry ve třídě, pohybové hry venku na hřištích a ve volné přírodě
- vycházky po okolí školy
- literární činnost
- společná četba na pokračování, výběr četby formou hlasování
- žáci si přinesou knihy, které chtějí číst, hodnocení přečtených knih
- vypravování příběhů – slovní zásoba /ústní projev/vyjádřování/paměť

Pracovní činnost/Výtvarná činnost

- rozvoj motoriky, zručnosti, dovednosti, kreativního citění, využití nápaditosti žáků
- použití různých pomůcek a materiálů a technik
- úklid po práci

Přírodovědná činnost

- tematické rozdělení dle ročního období, sledování změn v přírodě
- při vycházkách se učit poznávat přírodu (květiny, stromy, ovoce, zelenina, houby)
- slunovrat/rovnodennost, poznávání zvířat

Dopravní činnost

- poučení o bezpečnosti v silničním provozu, pravidla silničního provozu
- povinná výbava při jízdě na kole

Hudebně-pohybová činnost

- společné zpívání, poslech CD – hádanky/poznávání písniček z filmů a pohádek
- hudebně pohybové hry ve školní družině, soutěže, sestavy na hudbu

Příprava na vyučování

- většinou formou didaktických her, puzzle, pexeso – paměť, postřeh
- pracovní listy – zábavnou formou

Společenskovední činnost

- upevňování vzájemných vztahů, chování k dospělým osobám a ke svým spolužákům, úcta ke starším lidem
- zásady slušného chování – zdravení, poděkování, omluva
- zásady stolování, zdravá výživa, chování na společenských akcích
- poznávání obce – významné budovy, osobnosti, významné dny, státní svátky

9. Délka vzdělávání a časový plán

Školní družina organizuje svou činnost podle celoročního a měsíčního plánu, které zohledňují věk, schopnosti a potřeby dětí jednotlivých ročníků. Program je rozdělen do tematických celků podle ročních období a je doplněn o aktuální projekty a témata.

Součástí plánu jsou pravidelné i příležitostné aktivity: soutěže, sportovní a společenské akce, besedy, karnevaly, výstavy prací dětí či vystoupení zájmových kroužků.

Zájmové vzdělávání probíhá po dobu deseti měsíců školního roku. Podrobnosti o provozu školní družiny vymezuje Vnitřní řád školní družiny.

10. Přihlášení do ŠD, evidence docházky

Účastníky přihlašují zákonní zástupci vyplněním řádné přihlášky a zaplacením stanovené úplaty, odhlášení je možné pouze na základě písemného sdělení zákonných zástupců na k tomu určeném tiskopise. Součástí přihlášky je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. O přijetí do školní družiny rozhoduje na základě přihlášky ředitelka školy.

Do školní družiny jsou na základě řádné přihlášky přijímáni žáci 1. až 3. ročníku. V případě volné kapacity mohou navštěvovat školní družinu i žáci 4. ročníku.

Pro přijaté účastníky je docházka do ŠD povinná, účastník odchází ze ŠD podle údajů uvedených na přihlášce, účastníka mohou vyzvednout pouze osoby uvedené na přihlášce, popř. osoby pověřené zákonnými zástupci písemnou formou.

Omlouvání a uvolňování ze ŠD je možné opět pouze na základě písemného sdělení zákonných zástupců.

Informování zákonných zástupců je realizováno pomocí informační nástěnky, schůzek, individuálních pohovorů při vyzvedávání účastníků, telefonicky a prostřednictvím www stránek.

11. Ukončení docházky účastníka do školní družiny

Docházka účastníka do školní družiny může být ukončena následujícími způsoby:

Na základě písemné žádosti zákonného zástupce

- Zákonný zástupce může kdykoliv požádat o ukončení docházky dítěte do školní družiny. Žádost se podává písemně a obsahuje datum ukončení docházky.

Rozhodnutím ředitele školy

Ředitel školy může rozhodnout o ukončení docházky účastníka zejména v případě, že:

- účastník závažným nebo opakovaným způsobem porušuje vnitřní řád školní družiny

Ukončením školní docházky na dané škole nebo přestupem na jinou školu

- Docházka do školní družiny končí také v případě, kdy účastník ukončí vzdělávání na dané základní škole nebo přestoupí na jinou školu.

Uplynutím období, na které byl účastník přihlášen

- Přihlášku zákonný zástupce podává na 1 školní rok. Po jeho ukončení je nutné podat novou přihlášku.

12. Úplata ve školní družině

Výši úplaty za poskytování zájmového vzdělávání ve školní družině určuje zřizovatel. Úplata za školní družinu se provádí předem bezhotovostně, a to vždy za 1. pololetí do 30. září a za 2. pololetí do 15. února v daném školním roce. Za nepřítomnost žáka se úplata nevrací. Výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok.

Výši úplaty může ředitel snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
- c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.

13. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků a jejich ochrany před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Bezpečnost a ochrana zdraví účastníků je ve školní družině zajišťována po celou dobu jejich pobytu prostřednictvím pedagogického dohledu vychovatelky. Dohled nad účastníky je vykonáván při všech činnostech v prostorách školní družiny, ve škole, na školním hřišti i při pobytu mimo areál školy.

Účastníci jsou na začátku školního roku a průběžně během roku seznamováni s pravidly bezpečného chování a s vnitřním řádem školní družiny. Poučení je přizpůsobeno jejich věku a schopnostem a je zaznamenáváno v pedagogické dokumentaci.

Prostory školní družiny splňují hygienické a bezpečnostní požadavky. Vybavení a pomůcky jsou pravidelně kontrolovány a udržovány v bezpečném stavu. Používané hry, hračky a pomůcky odpovídají věku účastníků a jsou využívány způsobem, který minimalizuje riziko úrazu.

Vychovatelka dbá na dodržování pravidel bezpečného chování při všech činnostech. Aktivity jsou plánovány s ohledem na věk, fyzické a psychické možnosti účastníků a na aktuální podmínky. Zvýšená pozornost je věnována činnostem pohybovým a pobytu venku.

Při vycházkách, pobytu na školním hřišti nebo při akcích mimo areál školy je zajištěn odpovídající dohled nad účastníky a dodržování zásad bezpečného pohybu a chování. Účastníci jsou vedeni k ohleduplnosti, vzájemné pomoci a odpovědnému chování.

V případě úrazu je poskytnuta první pomoc, úraz je zaznamenán do knihy úrazů a o události jsou neprodleně informováni zákonní zástupci účastníka.

Příchody a odchody účastníků ze školní družiny se řídí pokyny zákonných zástupců uvedenými v zápisním lístku. Účastník může být uvolněn pouze zákonnému zástupci nebo osobě uvedené v dokumentaci, případně může odejít samostatně, pokud je to zákonným zástupcem písemně povoleno.

Vychovatelky spolupracují se zákonnými zástupci i vedením školy při vytváření bezpečného a podnětného prostředí pro všechny účastníky školní družiny.

13. Chování účastníků

Účastník bez vědomí vychovatelky oddělení ŠD neopouští. Doba pobytu účastníka ve ŠD se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku.

Ve ŠD se účastník řídí pokyny vychovatelky, školním řádem a řádem školní družiny pro účastníky. Za ztráty cenných předmětů, které účastníci nosí do ŠD, nenese ŠD odpovědnost.

Ředitelka školy může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených školským zákonem nebo tímto vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení účastníka nebo o vyloučení účastníka ze školní družiny. Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky účastníka vůči zaměstnancům školy nebo vůči ostatním dětem a žákům se považují za zvláště závažné zaviněné porušení povinností stanovených školským zákonem.

Toto rozhodnutí ředitelka nebo vedoucí vychovatelka ŠD se souhlasem ředitelky předem projedná s jeho zákonnými zástupci, vyhotoví o něm zápis.

14. Odchody ze ŠD

- Žáci odcházejí ze ŠD podle údajů v přihlášce, kterou vyplnili rodiče nebo zákonní zástupci. Na přihlášce jsou tyto údaje: doba odchodu, zda dítě odchází samo nebo v doprovodu jiné osoby, jména osob, se kterými dítě odchází.
- V případě, že rodiče potřebují, aby dítě odešlo ze ŠD v jinou dobu nebo s jinou osobou, než je uvedeno v přihlášce, musí poslat písemně toto sdělení vychovatelce ŠD (viz formulář Žádost o uvolnění dítěte ze ŠD).
- Na sdělení musí být celé jméno a příjmení žáka, datum a podpis rodiče nebo zákonného zástupce, informace o samostatném odchodu nebo jméno doprovodu.
- Po telefonické dohodě nelze dítě uvolnit.
- Provoz školní družiny končí v 16,30 hodin a rodiče jsou povinni si dítě do této doby vyzvednout. Pokud si dítě nikdo nevyzvedne, vychovatelka informuje telefonicky rodiče žáka a osoby uvedené v přihlášce. Pokud tyto pokusy selžou, informuje vychovatelka ředitele školy, OSPOD a Policii ČR (podle § 43 zákona č. 283/1991).

15. Závěrečná ustanovení

1. Součástí tohoto dokumentu je i Plán ŠD na příslušný školní rok.
2. Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je statutárním orgánem školy pověřen zaměstnanec: vychovatelka školní družiny.
3. Uložení směrnice v archivu školy se řídí Spisovým řádem školy.
4. Směrnice nabývá platnosti dnem podpisu ředitelem školy a zveřejněním.
5. Směrnice nabývá účinnosti dnem: 23.2.2026

Všechny potřebné dokumenty (Vnitřní řád ŠD, Úplata za ŠD, Přihláška do školní družiny, Žádost o uvolnění žáka ze ŠD, Plán ŠD, ŠVP ŠD, Žádost o odhlášení žáka ze ŠD) jsou k dispozici na internetových stránkách školy www.zsmsbrezany.cz.

V Panenských Břežanech dne 23.2.2026

Mgr. Pavla Pristášová
ředitelka školy